

Bəli, bu gün Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin varisi olan Azərbaycan dövləti - Qalib Sərkərdə Prezident İlham Əliyevin "Dəmir yumruq" siyasetinin gücü ilə Güclü Ordumuzun rəşadətli əsgər və zabitlərinin birliliyi və qəhrəmanlığı ilə xalqımızın müstəqillik arzularını gerçəkləşdirdi. Ali Baş Komandanımız, Prezident İlham Əliyev 28 May - Müstəqillik Günü ilə bağlı paylaşımında dediyi kimi: "Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin varisi olan bugünkü Azərbaycan dövləti xalqımızın müstəqillik arzularını gerçəkləşdirdi. Əminəm ki, bizim müstəqillik inkişafımız davamlı olacaq və Azərbaycanın dövlət müstəqilliyi əbədi yaşayacaq". Bəli, bu gün torpaqlarımızın işgalçı düşmənin 30 il əsrarının Ali Baş Komandanımız, Qalib Lider, Prezident İlham Əliyevin "Dəmir Yumruq" siyaseti ilə 44 gün ərzində Müzəffər Ordumuzun rəşadətli əsgər və zabitlərinin gücü ilə Zəfər qələbəsi qazandı.

"BAŞ VERƏNLƏR BİR DAHA GÖSTƏR-MİSDİR Kİ, HƏQİQİ MÜSTƏQİLLİYİ QORUYUB SAXLAMAQ ONU ƏLDƏ ETMƏKDƏN QAT-QAT ÇƏTİNDİR"

Prezident İlham Əliyev Azərbaycan müstəqilliyin bərpasının 30-cu ildönümü münasibətə Azərbaycan xalqına müraciətində bildirmişdir ki, 1991-ci il oktyabrın 18-də Azərbaycan XX əsrə ikinci dəfə müstəqilliyə qovuşmaq imkanı qazanmış, "Azərbaycan Respublikasının dövlət müstəqilliyi haqqında" Konstitusiya Akti ilə özünün Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin varisi olduğunu dünyaya bəyan etmişdir. "Azərbaycan müstəqilliyinin ilk illərində coxsayılı təhlükələrlə üzleşmiş, ağır sınaqlardan keçmişdir. Daxili çəkışmələr, dövlət idarəciliyindəki özbaşılıqlı və səriştəsizlik, ağır siyasi və iqtisadi böhran ölkəni vətəndaş mühəharibəsi astanasına getirmiş, onun gelecek taleyini sual altına qoymuşdu. Məhz bu şəraitde Azərbaycan torpaqları Ermənistən silahlı qüvvələri tərəfindən işğala məruz qalmış, yüz minlərlə soydaşımız öz dədə-baba yurdlarından didərgin düşmüştür. Baş verənlər bir daha göstərmişdir ki, həqiqi müstəqilliyi qoruyub saxlamaq onu əldə etməkdən qat-qat çətindir".

"BU GÜN BİZ 30 İLLİK MÜSTƏQİLLİK TARİXİMİZDƏ İLK DƏFƏ OLARAQ MÜSTƏQİLLİYİMİZİN BƏRPASININ İLDÖNÜMÜNÜ ƏRAZİ BÜTÖVÜLÜYÜNÜ TƏMİN ETMİŞ QALIB XALQ KİMİ QARŞILAYIRIQ"

Müraciətde rəşadətli ordumuzun döyüş meydanında həqiqi qəhrəmanlıq və vətən-pərvərlik nümayiş etdirərək cəmi 44 gündə torpaqlarımızı işğaldan qurtardığı, Ermənistən kapitulyasiya aktını imzalaması ilə nəticələndiyi, Azərbaycanın Vətən mühəharibəsindəki Zəfəri regionumuzda yeni reallıqlar yaratdığı bildirilir: "Tarixi Qəlebəmiz həm ölkəmizin, həm de bütövlikdə regionun inkişafında yeni dövrün başlanğıcıdır". "Mənim teşəbbüsümle irəli sürülmüş qanun layihəsinin qəbul olunması ilə bu ildən etibarən 18 Oktyabr ölkəmizdə Müstəqilliyyin Bərpası Günü kimi qeyd ediləcəkdir. Bu gün biz 30 illik müstəqillik tariximizdə ilk dəfə olaraq müstəqilliyimizin bərpasının ildönümünü ərazi bütövüyünü təmin etmiş qalib xalq kimi qarşılayırıq. Yaxın tariximizin bu əlamətdar hadisəsi münasibətə bütün Azərbaycan xalqını bir daha ürəkdən təbrik edir, ən xoş arzularımı yetirirəm. Müstəqilliyimiz əbədidir, dönməzdür, sarsılmazdır!"

AXC TÜRK DÜNYASINDA İLK DÜNYƏ-Vİ DÖVLƏT KİMİ TARİXƏ DÜŞDÜ

Şərqi ilk demokratik respublikası olan Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin yaranmasından 104 il ötür. Azərbaycan tarixinin şanlı səhifələrindən olan, xalqımızın milli azadlıq mücadiləsinin məntiqi nəticəsi sayılan ve müasir dövlətçilik tariximizdə önemli yerə malik olan və 1918-ci il mayın 28-de yaradılan Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti müsəlman Şərqində ilk demokratik respublika olmaqla yanaşı, xalqımızın tarixində mühüm bir hadisə idi. Belə ki, əsrlər boyu müstəqillik arzusu ilə yaşayan xalqımız nəhayət ki, öz müstəqil dövlətinə sahib oldu. Çətin beynəlxalq şəraitdə müstəqilliyini elan et-

28 Mayında yaradılan AXC Türk dünyasında ilk dünyəvi dövlət kimi tarixə düşdü. Cəmi 23 ay yaşayan Cümhuriyyət dövlət quruculuğu sahəsində mühüm qərarları ilə yadda qaldı. 1918-ci il iyunun 26-da Xalq Cümhuriyyətinin hökuməti Azərbaycanın ilk Milli Ordu hissəsinə - əlahiddə diviziyanın yaradılması barədə qərar qəbul etdi. Həmin dövrde Cümhuriyyət hökumətinin tabeliyində olan hərbi qüvvələr türk (Osmanlı) ordu hissələri ("Qafqaz İslam Ordu-su") ilə birlikdə Nuru paşanın komandanlığı altında "Bakı Kommunası"nın qoşunları ilə qızgın döyüslər aparırdı. Cümhuriyyətin Hərbi Nazirliyinin təşkilə barədə qərar bir qədər sonra - avqustun 1-də verildi. Nazirlik özü isə 1918-ci ilin dekabrında

nı dəyərləndirən parlament gərgin müzakirələrdən sonra ultimatumla razılışdı və həkimiyətin kommunistlərə verilməsi barədə qərar qəbul edildi. Parlamentin qərarında Azərbaycanın istiqlaliyyətinin və ərazi bütövüyünün qorunması, Milli Ordunun saxlanılması, siyasi partiyalara fəaliyyət azadlığı, Cümhuriyyətin dövlət xadimlərinə təqiblərin olmaması barədə şərtlər yer almışdı. Lakin bolşeviklər sonradan bu şərtlərin heç birinə emal etmədi. Beləliklə, Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti Sovet Rusiyasının hərbi təcavüzü nəticəsində 1920-ci ilin aprel ayının 28-de süqut etdi.

ULU ÖNDƏR HEYDƏR ƏLİYEV: "ƏN ƏSASI ODUR Kİ, AZƏRBAYCAN XALQ CÜMHURIYYƏTİ AZ YAŞASA DA, XALQIMIZDA AZADLIQ, MÜSTƏQİLLİK FİKLƏRİNİ DAHA DA GÜCLƏNDİRMİŞ OLUDU"

Tarix hər zaman ədalətin gec də olsa, bərpa olunması ilə təkrarlanıb. XX əsrin evvelində xalqımız qarşısında tarixi əhəmiyyət kəsb edəcək işlər görməyi qarşısına məqsəd qoyan Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin süqutundan 71 il sonra xalqımız bir da-ha müstəqillik əldə etdi. Məlum olduğu kimi, 1991-ci il oktyabrın 18-də qəbul olunan Konstitusiya Aktında Azərbaycan Respublikasının AXC-nin siyasi varisi olması elan olundu. Bəzən "tarix təkrar olunur" deyirlər və 1993-ci ildə tarixin təkrar olunmaması, müstəqilliyyin itirilməməsi üçün xalqımız Ulu Öndər Heydər Əliyevi Azərbaycanda siyasi hakimiyətə yenidən qayıdı - və Onun müyyənələşdirildiyi strateji kurs sayəsində siyasi, hüquqi, iqtisadi, sosial, mədəni, ideoloji və digər sahələrdə əldə edilən nai-liyyətlər Azərbaycanı müasir, müstəqil və güclü milli dövlətə çevirdi. Müasir, müstəqil dövlət kimi çıxış edən ölkəmiz özünün tərəqqisi ilə milli inkişafın Azərbaycan modelinin əsasını qoyma. Ümummilli Lider Heydər Əliyev hər zaman Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin ölkəmizin müstəqillik tərəfində mühüm yərə malik olduğunu bildirirdi. Ulu Öndər, həmçinin, bəyan edib ki, AXC-nin qısa müddədə həyata keçirdiyi tədbirlər xalqımızın tarixində silinməz iz buraxıb, milli dövlətçilik ənənələrimizin bərpası işində böyük rol oynayıb: "Ən əsası odur ki, Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti az yaşasa da, xalqımızda azadlıq, müstəqillik fikirlərini da-ha gücləndirmiş oludu".

Əsası ümummilli lider tərəfindən qoyulmuş və hazırda cənab Prezident İlham Əliyev tərəfindən uğurlu həyata keçirilən xarici siyaset strategiyası dövlətlərə əlaqələrə daha yaxından qatılaraq regionda, eləcə də dünyada baş verən əsas iqtisadi, siyasi və mədəni proseslərdə Azərbaycan dövləti la-yığınca təmsil olunur, öz mövqeyini bildirək mənafelərini qoruyur. Ölkə daixilində gedən demokratik proseslər və iqtisadi yüksəlişə yanaşı, uğurlu xarici siyaset bu gün dünyanın aparcı dövlətlərinin, nüfuzlu beynəlxalq təşkilatların diqqətini Azərbaycana yönəltmiş və bu da beynəlxalq hüquq normalarına uyğun qarşılıqlı faydalı əməkdaşlığı yaranmasına və inkişafına əlverişli zəmin yaratmışdır. Bu gün ümummilli lider Heydər Əliyevin xarici siyaset kursunu nə-vatorcasına, dinamik şəkildə və çox uğurla davam etdirən Prezident İlham Əliyev çıxışlarında AXC-nin Azərbaycan xalqı üçün tarixi hadisə olduğunu bildirmişdir: "Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin yaradılması tarixi hadisə idi. Xalqımız üçün tarixi hadisə idi. Ona görə ki, Azərbaycan xalqı əsrlər boyu arzuladığı müstəqilliye qoşuşurdu".

Ali Baş Komandanımız Prezident İlham Əliyev cənablarının 28 May - Respublika Günü ilə bağlı paylaşımında dediyi kimi: "Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin varisi olan bugünkü Azərbaycan dövləti xalqımızın müstəqillik arzularını gerçəkləşdirdi. Əminəm ki, bizim müstəqillik inkişafımız da-vamlı olacaq və Azərbaycanın dövlət müstəqilliyi əbədi yaşayacaq". Müstəqillik Günü mübarək, Azərbaycan! Qarabağ Azərbaycandır!

RƏFIQƏ KAMALQIZI

Müstəqillik Günü mübarək, Azərbaycan!

İlham Əliyev: "Əminəm ki, bizim müstəqillik inkişafımız davamlı olacaq və Azərbaycanın dövlət müstəqilliyi əbədi yaşayacaq"

mis

və hərbi kəməyə böyük ehtiyacı olan Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti ilk addım kimi Türkiyə ilə müqavilə bağlamağı qərara almışdır. Belə ki, 1918-ci il iyunun 4-de Batumda Osmanlı Türkiyəsi ilə Azərbaycan Respublikası arasında dostluq müqavilesinin imzalanması Azərbaycan xalqı üçün heyati əhəmiyyətli sənəd olmaqla yanaşı, Cümhuriyyətin hökumətinin imzaladığı ilk dövlətərərərə müqavilə idi. İstiqlal Bəyannamesi bütün türk-müsəlman dünyasında, ümumiyyətə bütün Şərqi ilk dəfə olaraq Azərbaycan da - en demokratik respublika idarə əsulunun-parlamentli respublikanın yaradılacağından xəber verirdi. Azərbaycan Milli Şurasının İstiqlal Bəyannamesində göstərilirdi ki, artıq Azərbaycan xalqı hakimiyətə malik olduğu kimi, Cənub-şərqi Zaqqafqaziyani əhatə edən Azərbaycan da tamhüquqlu müstəqil bir dövlətdir. Müstəqil Azərbaycan dövlətinin idarə forması isə Xalq Cümhuriyyətidir. Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti bütün millətlərlə, xüsusilə qonşu olduğu millətlər və dövlətlərle məhrəbin münasibətlər yaratmaq əzmindədir: "Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti milliyyətindən, məzəbindən, sınıfindən, silkindən və cinsindən asılı olmayıraq öz sərhədləri daxilində yaşayan bütün vətəndaşlarına siyasi hüquqlar və vətəndaşlıq hüququ təmin edir. Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti öz ərazisi daxilində yaşayan bütün millətlərin sərbəst inkişafı üçün geniş imkanlar yaradır. Müəssisələr Meclisi topnancaya qədər Azərbaycanın başında xalqın seçdiyi Milli Şura və Milli Şura qarşısında məsuliyyət daşıyan Müvəqqəti hökumət durur".

23 ay mövcud olmasına baxmayaraq, Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti böyük dövlətçilik tarixinə sahib olan Azərbaycanın həyatında mühüm rola malik oldu. 1918-ci ilin

fealiyyətə başladı. Keçmiş çar Rusiyası ordusunun generalalarından Səməd bəy Mehmandarov herbi nazır, Əliağa Şıxlinski herbi nazırın müavini teyin edildilər. Həmin ayın 27-de isə Azərbaycanın tarixində ilk dəfə olaraq Azərbaycanın dövlət dili elan edilmişən qərər qəbul olundu. 2 iyul 1918-ci il tarixdə isə Xalq Cümhuriyyəti Nazirlər Şurasının sədri və daxili işlər naziri Fətəli xan Xoyski ölkədə ilk polis bölməünün yaradılması barədə əmək verdi. Bununla da Azərbaycan polis organlarının əsası qoyma. 1918-ci il noyabrın 9-da Azərbaycanın indiki üçrəngli dövlət bayraqı qəbul edildi. Eyni zamanda, Azərbaycan vətəndaşları haqqında qanun da qəbul olundu.

Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti mövcud olduğu 23 ayda həm də xalqımızı dünyaya tanıtmaqla mühüm bir tarixi missiyani yeri-nə yetirmiş oldu. Bu mənəda, yürüdülən xarici siyasetinin en önemli uğurlarından biri kimi Versal Ali Şurası tərəfindən 1920-ci ilin yanvarında Azərbaycanın de-faktō müstəqil dövlət kimi tanınmasına nail olunması xüsusilə qeyd edilməlidir. Artıq 1919-cu ilin sonlarında Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti 20-dən çox ölkə ilə diplomatik əlaqələr yaratmışdı.

Bütün bunlara baxmayaraq, Azərbaycan daha bir işğal faktı ile üz-üzə qaldı. 27 aprel 1920-ci il tarixdə bolşevik Rusiyasının XI Ordusu Bakıya daxil oldu. Bu vaxt Xalq Cümhuriyyətinin ordu hissələri Qarabağda və Gəncəbasarda qiyamçı erməni qüvvələri ilə döyüdə idi, azsayı sərhəd qoşunları isə rus ordusuna müqavimet göstərə bilməmişdi. Bolşevik rəhbərliyi - Azərbaycan K(b)P MK və Rusiya K(b)P Qafqaz Diyar Komitəsinin Bakı Bürosu hakimiyəti təhvil vermək barədə Xalq Cümhuriyyətinin parlamentine ultimatum verdi. Meydana çıxmış situasiya-